

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Koulutuksen järjestäjän ja työpaikkaohjauksen yhteistyö ammattillisessa koulutuksessa

Esittävien alojen aamukahvit 22.5.2024

Riikka Vacker
opetusneuvos

Ammatillisen koulutuksen työelämäyhteistyöstä hyötyvät opiskelijat, työelämä ja koulutuksen järjestäjä

- Opiskelijat saavat työelämätaitoja, työelämän tarpeita vastaavaa osaamista ja jatkuvan oppimisen valmiuksia.
- Työelämä saa osaavia ammattilaisia ja toimialansa kehittämiseen ajankohtaista tietoa ja lisää kyvykkyyttä innovaatioihin.
- Koulutuksen järjestäjä saa osaamista kehittää koulutuspalveluitansa asiakaslähtöisesti ja tietoon perustuen.

Työelämäyhteistyö on monipuolista, mm.

- ✓ Tunnistetaan ja ennakoidaan työelämän tarpeita; kehitetään koulutusta ja tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksia
- ✓ Kehitetään osaamista; mahdollistetaan työelämässä oppiminen
- ✓ Tehdään yhteisiä projekteja ja kehittämishankkeita
- ✓ Edistetään alojen tuntemusta ja tuetaan urasuunnittelua
- ✓ Kehitetään ja varmistetaan koulutuksen laatua

Työpaikalla järjestettävä koulutus: oppisopimus ja koulutussopimus

- Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 69 §:n mukaisesti koulutuksen järjestäjä voi järjestää laissa tarkoitettua koulutusta työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä.
- Käytännön työtehtävien yhteydessä järjestettävää koulutusta voi järjestää koulutuksen järjestäjän ulkopuolisella työpaikalla oppisopimukseen tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena.
- **Koulutuksen järjestäjä vastaa oppisopimuskoulutuksen ja koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen johdosta ja sopimusten valvonnasta**, mm. siitä että
 - ✓ että sopimukset sisältävät ammatillisen koulutuksen säädösten edellyttämät asiat ja että esimerkiksi oppisopimuksissa ei ole lainsäädännön vastaisia tai kohtuuttomia ehtoja.

OPPISOPIMUKSEN JA KOULUTUSSOPIMUKSEN TOIMINTAMALLIT

Oppisopimus

SOPIMUS OPPISOPIMUSKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMISESTÄ

- Aloitus- ja päättymispäivä
- Osapuolten tehtävät
- Koulutuskorvaus
- Muut tarpeelliset asiat, kuten koulutuksen järjestäjän ohjaus ja tuki työpaikalle

OPPISOPIMUS = KIRJALLINEN MÄÄRÄAIKAINEN SOPIMUS TYÖ- TAI VIRKASUHTEESTA

- Sopimuksen voimassaoloaika
- Sovellettava työaika
- Koeajan pituus
- Palkkauksen perusteet
- Työ- ja virkasuhteen ehdot

TYÖPAIKAN TAVOITTEET JA EDELLYTYKSET

Oppisopimus ▶

- Työaika keskimäärin 25 h/vko
- Oppisopimus-opiskelija vähintään 15-vuotias
- Pääosa osaamisesta hankitaan työpaikalla käytännön työtehtävissä

Koulutussopimus ▶

- Työpaikalla
- riittävästi tuotanto- ja palvelutoimintaa
 - tarpeelliset välineet
 - ammattitaidoltaan, koulutukseltaan tai työkokemukseltaan pätevä vastuullinen työpaikkaohjaaja

HENKILÖKOHTAINEN OSAAMISEN KEHITTÄMISSUUNNITELMA

- Osaamisen hankkiminen
- Keskeiset työtehtävät
 - Ajoittuminen
- Osaamisen osoittaminen
- Näyttöjen ajankohdat ja sisällöt
 - Kirjattava vastuullinen työpaikkaohjaaja ja opettaja tai koulutuksen järjestäjän edustaja

LÄHTÖKOHTAINA OSAAMISTARVE

Tavoite eli suoritettava tutkinto tai koulutus tai tutkinnon osat + noudatettavat perusteet

Koulutussopimus

KOULUTUSSOPIMUS = KIRJALLINEN MÄÄRÄAIKAINEN SOPIMUS OSAAMISEN HANKKIMISESTA TYÖPAIKALLA KÄYTÄNNÖN TYÖTEHTÄVIEN YHTEYDESSÄ

- Osapuolten tehtävät
- Aloitus- ja päättymispäivä
- Muut asiat, kuten koulutuksen järjestäjän ohjaus ja tuki työpaikalle
- Ei makseta korvausta koulutussopimustyöpaikan tarjoajalle
- Opiskelija ei ole työsuhteessa eikä saa palkkaa tai muuta vastiketta
- Voidaan sopia tutkinnon osittain, useasta tutkinnon osasta tai pienemmistä kokonaisuuksista kerrallaan
- Koulutussopimustyöpaikan tarjoaja seuraa ja raportoi koulutuksen järjestäjälle

Tiedoksi

Opiskelija

Koulutuksen järjestäjä

Työnantaja

Koulutus-sopimustyöpaikan edustaja

Koulutuksen järjestäjä mm.

- **Varmistaa** oppisopimuskoulutuksen ja koulutussopimukseen perustuvan koulutuksen **edellytykset** ennen sopimuksen tekoa ja sopimuksen aikana.
- **Laatii sopimukset** ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaisesti; sisältö ja siihen liittyvä **HOKS**, johon perustuen oppisopimus ja koulutussopimus tehdään
 - ✓ Työnantaja tai muu työpaikan edustaja osallistuu HOKSin laadintaan ja päivittämiseen sekä osaltaan hyväksyy sen, jos koulutus järjestetään oppisopimuskoulutuksena tai koulutussopimukseen perustuvana koulutuksena
 - ✓ HOKSin ajantasalla pitäminen ja seuranta on keskeistä tavoitteiden saavuttamiseksi
- Informoi työnantajaa ja opiskelijaa mahdollisesta työntekijän **oleskeluluvan tarpeesta**. Pyytää opiskelijaa esittämään tarvittaessa oleskelulupakortti.
- Huomioi **lain nuorista työntekijöistä** (alle 18-vuotias).
- Huomioi **työturvallisuuden**; työnantaja tai koulutussopimustyöpaikka vastaa työpaikalla opiskelijan työturvallisuudesta, mutta koulutuksen järjestäjän tulee ilmoittaa heille tästä vastuusta.

Koulutuksen järjestäjä mm.

- Varmistaa, että **koulutuksen järjestäjän henkilöstö tietää ja tuntee**
 - ✓ menettelyt ja osaa informoida opiskelijaa opintojen aikaisista taloudellisista tuista (esim. opintotuki ja oppisopimuskoulutus, opiskelu työmarkkinatukitilanteessa).
 - ✓ linjaukset oppisopimuskoulutuksen opintososiaalisten etuuksien ja koulutuskorvausten maksamiseen.
 - ✓ opintojen etenemisen seurannan prosessin ja sovitut menettelyt opintojen edetessä nopeammin tai hitaammin (muutostilanteet) sekä siirtymät koulutussopimus-oppisopimus -välillä
 - ✓ tarvittavilta osin työ- ja virkasuhteessa sovellettavaa lainsäädäntöä
 - ✓ yhteistyötahot ja kumppanuudet, joiden kanssa opiskelijan opintoja tuetaan ja edistetään
 - ✓ menettelytavat ongelmatilanteissa, jos opiskelija tai työpaikka sellaisista viestii

Koulutuksen järjestäjä työpaikkaohjaajan tukena

Mm.

- Ollaan aktiivisessa **vuorovaikutuksessa**; toimiva vuorovaikutus edellyttää, että on sovitut menettelytavat ja viestintäkanavat, ja että nämä ovat opiskelijoiden ja työpaikkaohjaajien tiedossa.
- **Perehdytetään** vastuullista työpaikkaohjaajaa
 - ✓ sopimuksen sisältöasioihin, opiskelijan henkilökohtaisiin osaamisen hankkimisen tavoitteisiin työpaikalla ja tarvittaessa täydentävään muuhun osaamisen hankkimiseen
 - ✓ tutkinnon perusteiden ammattitaitovaatimuksiin
 - ✓ palautteenannon periaatteisiin ja arviointikriteereihin
 - ✓ suunniteltuun tukeen opiskelijalle ja sovittuun tukeen työpaikkaohjaukseen
- Varmistetaan, että osapuolet tietävät **tehtävänsä ja vastuunsa**
- Tarjotaan työpaikkaohjaajalle mahdollisuutta kehittää ohjausosaamistaan **työpaikkaohjaajakoulutuksessa**, ml kielitietoinen ja monikulttuurinen ohjaus

Koulutuksen järjestäjä työpaikkaohjaajan tukena

Mm.

- Ohjataan **pedagogista** oppimisprosessia
- Varmistetaan, että **koulutus toteutuu sovitusti**
- Seurataan yhteistyössä opiskelijan osaamisen kehittymistä ja valmiuksia näyttöön, annetaan **palautetta opiskelijalle** hänen osaamisensa kehittymisestä,
- Suunnitellaan **osaamisen osoittaminen** yhdessä koulutuksen järjestäjän, työpaikan edustajan ja opiskelijan kanssa ja osaaminen osoitetaan tekemällä käytännön työtehtäviä aidoissa työtilanteissa ja työprosesseissa (näyttö)
- **Arvioidaan** opiskelijan osoittamaa osaamista yhteistyössä koulutuksen järjestäjän ja työelämän edustajan kanssa
- **Kuullaan työpaikalta palautetta** ja kehitetään toimintaa sen perusteella

Toimintaperiaatteena asiakaslähtöisyys

- Asiointiprosessit ovat sujuvia; mm. sopimusten laadinta, ohjaus ja tuki työpaikalle.
- Mahdollistetaan opiskelijan ja työelämän tavoitteiden saavuttaminen yksilöllisesti ja joustavasti.
- Palautteen keräämiseen ja sen käsittelyyn on sovitut menettelytavat

- ✓ **Työpaikkaohjaajilta kerätään koulutuksen järjestäjä- ja tutkintokohtaista palautetta päättyneiden työpaikkajaksojen jälkeen.**

Opetushallitus lähettää palautekyselyn kahden viikon välein: 16. ja kuukauden viimeinen päivä, jos kyseisenä aikajaksona on päättynyt työpaikkajaksoja.

Kyselyn lähettämiseen on vireillä muutosesitys, jolla lähettämisen sykli pitenisi 1.7.2025 alkaen kerran kuukaudessa tapahtuvaksi: aikajaksolla 1.- kuukauden viimeinen päivä päättyneiden työpaikkajaksoja koskeva kysely lähetettäisiin seuraavan kuukauden 1. päivä. (edellyttää OKM:n rahoituslaskentaa koskevan asetuksen muuttamista).

- Toimintaa kehitetään perustuen seuranta-, arviointi- ja tulostietoon

TULOKSIA AJALTA 1.7.2023 – 30.6.2024

Työpaikat ovat
pääosin tyytyväisiä
oppilaitoksen
toimintaan järjestää
työelämässä
oppimista

4,3

asteikolla 1-5
2022-2023 4,2

Vastanneita työpaikkoja

13 000

Vastausaste työpaikkaohjaajat

29 %

Nousua ed. 2 %

Vastausaste työpaikkojen
oppilaitosyhteistyötä tekevät

36 %

Nousua ed. 6 %

POIMINTOJA VALTAKUNNALLISISTA KESKIARVOISTA

Suosittelen
oppisopimus- ja
koulutussopimus-
yhteistyötä
oppilaitoksen
kanssa

4,4 kh 0,6

Tyytyväisyyttä on mm.

- Yhteistyö oppilaitoksen kanssa koetaan sujuvaksi (4,4) ja työpaikan tarpeet huomioivaksi (4,1).
- Työpaikkaohjaajat ovat tyytyväisiä oppilaitoksen toimintaan järjestää työelämässä oppimista (4,3). Myös ulkomaisilla työpaikkajaksoilla opiskelijoita ohjanneet muiden maiden työpaikkaohjaajat ovat tyytyväisiä (4,6).
- Työpaikkaohjaajat kokevat saaneensa oppilaitokselta riittävästi tukea opiskelijan oppimisen ohjaamiseen (4,0) sekä osaamisen kehittymisen (4,1) ja näyttöjen arviointiin (4,2).

Ammatilliseen
koulutukseen
liittyvistä
yhteistyön
mahdollisuuksista
voisi tiedottaa
enemmän

3,9 kh 0,8

Kehittää voisi mm.

- Oppilaitos voisi tiedottaa edelleen enemmän tarjoamistaan mahdollisuuksista olla tukena ennakoimassa osaamisen kehittämisen tarpeita, kun työpaikka kehittää toimintaansa (3,6).
- Palautteen perusteella tehtävää oppilaitosten toiminnan laadun kehittämistyötä ei tunneta työpaikoilla riittävästi (3,9).

Valtakunnallisten opiskelija- ja työelämäpalautteiden perusteella kehitettävää

Ala- ja tutkintokohtaisen tasalaatuisuuden parantaminen, jotta hyvät kokemukset todentuvat jokaiselle opiskelijalle ja työpaikalle

Kiitos!

